

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra Satirer, 1720-42

Citation: Falster, Christian: "Satirer, 1720-42", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 163. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster05-shoot-idm140600518204064/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Satirer, 1720-42

- 30,1: *dend gemeene Mand*] den jævne mand; manden på gaden. – 30,8: *smidder*] smeder, frembringer.
- 33,2: *Lodder og Quintiner*] vægtenheder af ringe størrelse.
- 34,2: *Plukke-Finker*] en ret bestående af småhakkede kødstumper (især indvolde).
- 35,3: *tænk*] overvej! – 35,5: *daarlig*] afsindig, vanvittig, ikke ved sine fulde fem. – 35,6: *Spektakel*] særsyn, der er genstand for nysgerrig ell. hånlig betragtning. – 35,7: *at døe en Herremand*] at dø som en herremand.
- 36,5: *forønsker*] ønsker.
- 38,2: *Fæ*] kreaturer. – 38,8: *Segel*] segl, krumkniv til afskæring af korn.
- 40,3: *for*] som; i min egenskab af ... – 40,6: *Dend stund*] så længe som, når.
- 42,5: *Pyrrhus eller Hannibal*] berømte hærførere blandt Roms fjender og angribere.
- 44,3: *Hvor over*] af hvilken grund. – Den moderne griskhed etc. er roden til alt ondt, der går i svang.
- 45,3: *løbsk*] løbsk.
- 46,6: *CERES*] romernes gudinde for kornavlén. – 46,7: *Bog*] bøgetræets frugt.
- 47,4: *loyen*] lådden.
- 48,3-6: *Men nu, naar Lyset o.s.v. ...*] Juvenals tidsbestemmelse er det knappere og særdeles omtrentlige: »... efter afslutningen af efteråret over midnat«, svarende til Falsters: »... Om Vinter-Midnats Tider«.
- 50,1: *purre*] busket, viltert, uordentligt. – 50,6: *fygtet*] fægtet, kæmper.
- 52,2: *Finde*] fjende. – 52,3: *paa det*] for at. – Medens dette på normalt er tryksvagt, bliver det her trykstærkt i kraft af versrytmen, og stedet bliver da et af de sjældne, hvor Falster gør vold på den naturlige sprogrytme. – 52,7: *en Skinder-Bisse-Kram*] faderen råder sønnen til at sætte penge i et hensigtsmæssigt sortiment af varer (*kram*) og så *bisse*

rundt i landet og forhandle det som en *skinder*, d.v.s. en kræmmer, der får folk ved at narre og bedrage dem (jvf. ty. *schinder*: at lå).

52,3-4: *Betænk de Ord, som en Poët o.s.v. ...*] hos Juvenal. »Et ord (*sententia*) ... der var værdigt til at være digtet af guderne, ja af Jupiter selv«. Den ordrette mening: »Hvorfra du kan have (pengene), er der ingen, der spørger om – det er bare nødvendigt at have dem!« er hos Juvenal formet som et af hans kraftige fyndsprog: »Unde habeas quaerit nemo, sed oportet habere«.

53,1: *skakre*] sjakre.

54,2: *før Tiden*] før tiden. – 54,7-8: *Som Ajax og Achilles hver o.s.v. ...*] din søn vil overgå dig i udyd, som (de homeriske helte) Ajax og Achilles overgik deres fædre i dyd.

55,7: *svære sig om meen*] sværge mened.

56,3: *et Lig gaar ud*] går ud som et lig.

56,6-8: *Saa væd band, slige Poster o.s.v. ...*] hos Juvenal: »Hvad du tror skal hentes hjem over land og hav, bringer en kortere vej til ham« (idet han kvæler konen, mens hun ligger og sover!). – 56,6: *Poster*] poster i et regnskab; pengesummer. – 56,8: *Besværing*] udgift.

59,8: *Og Skrævet overtræder*] og går over strengen, går for vidt. (*Skræv*: plattysk *schreve* = streg, linje, spec. den streg, hvorefter tømmermændene hugger, ODS).

Ordet og talemåden er bedst kendt fra Johans: »Jeg staaer det ikke ud, det over Skrævet gaaer« i »Kærlighed uden Strømper«. Vilh. Andersen formoder, at Wessel lader sin skræddersvend forstå ordet som betydende den vinkel, der dannes af benene, når de skilles ad (*Ill. Litt. Hist.*, II, s. 549) og henviser derefter til, hvorledes Falster på nærv. sted bruger ordet rigtigt som gengivelse af Juvenals *metisque relictiis* – væddeløbskøberen, der *farer forbi markeringen ved den ovale bane* i stedet for at dreje om den og fortsætte i modsat retning, men stadig på rette vej.